

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

74. ÅRGANG

3. MARS 1962

A V I N N H O L D E T :
EN ANNONSE (LEDER) - STUDENTER ER OGSÅ MEN-
NESKER - ST. THOMAS AQUINAS - BISKOPENS HYRDE-
BREV - PÅ VEI MOT ENHETEN - BLIKK PÅ TIDEN - UTLANDET

NR
5

NESTE NUMMER UTKOMMER 17. MARS 1962

«MEN HVEM SIER DERE JEG ER?»

En nøkkel til evangeliene.

Til bruk i ungdomslag og studiesirkler har sr. Marie-Louise O.P. utarbeidet et bibelkurs som vil kunne fåes kjøpt ved henvendelse gjennom Unge Norske Katolikkers Forbund, Akersveien 5, Oslo.

Bibelkurset koster kr. 5, og egner seg utmerket til selvstudium.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 7. mars, askeonsdag: Medlemmene tar del i aftermessen i St. Olavs kirke kl. 19.00.
Deretter samvær i foreningslokalet. Kåseri om Tysk Katolsk Kvinneforbunds arbeid.

ST. FRANCISKUS III ORDEN

har møte fredag 9. mars kl. 19 i St. Hallvards kirke.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høy-messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15-9- 11.30	10.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN, St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23 75 1	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 55 0	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
STABEKK: Maria Kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, lla, tlf. 20 221	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, tlf. 7558 Mariabeimen, Nørve, tlf. 7184	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	—	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

UTVEKSLING LUXEMBOURG—NORGE

Kvinnelig student, 19 år, snakker engelsk, fransk og tysk, ønsker ferieopphold til sommeren hos norsk familie med jevnaldrende. Ung norsk pike får til gjengjeld opphold hos katolsk familie i Luxembourg. Skriv til: Rita Jeanty, Place Benelux, Esch/Alzette, Luxembourg.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO, Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68. Kontortid 12—13 hver dag unntatt lørdag.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE Kontortid hver onsdag kl. 11—13. Akersv. 5, Oslo.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

St. Hallvard Kameratklubb har møte hver torsdag kl. 19.30, i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9. Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings- og lesesentrum.

Åpent hverdager kl. 10—13, 16—20. Lørdag kl. 10—12.30.

FRYINGSOLJE

brukes av

- St. Olavs kirke
- Bispegården
- St. Josephs Institutt
- Vor Frue Hosp. Nerveavd.
- St. Dominikus kirke
- Lunden Kloster
- St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem
- St. Katarinahjemmet
- St. Franciskus Kirke
- St. Franciskus Hosp.
- St. Pauls Kirke
- Vår Frue Kirke
- Marias Minde
- St. Franciskusøstrenes Moderhus
- Øyenklinikken
- St. Josephs Hosp., Drammen
- St. Torfinns Klinik, Hamar
- St. Elisabeth Inst.
- St. Mikael's Kirke
- St. Mikael's Prestegård
- St. Theresia kirke
- St. Franciskus Hosp.
- St. Magnus Kirke
- St. Magnus presteg.
- St. Elisabeth Hosp.
- Vår Frue Kirke
- Bispegården
- St. Olavs Kirke,
- Bispegården
- St. Olavs kirke
- St. Olavs Prestegård

Oslo

Arendal

Bergen

Hammerfest

Hønefoss

Lillestrøm

Tromsø

Trondheim

Tønsberg

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 4. MARS (Søndag Quinquagesima): Ep. 1. Kor. 13, 1—13. Ev. Luk. 18, 31—43. Mandag: Ferialdag. Tirsdag: Perpetua og Felicitas, martyrer. Onsdag: Askeonsdag. Torsdag, fredag og lørdag: Ferialdager.

SØNDAG 11. MARS: (1. s. i Fasten): Ep. 2. Kor. 6, 1—10. Ev. Matt. 4, 1—11. Mandag og tirsdag: Ferialdager. Onsdag: Imbredag. Torsdag: Ferialdag. Fredag og lørdag: Imbredager.

SØNDAG 18. MARS (2. s. i Fasten): Ep. 1. Tess. 4, 1—7. Ev. Matt. 17, 1—9.

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

EN ANNONSE

En prangende hets-annonse mot den katolske kirke synes å ha vakt endel brudulje på redaksjonskontorene i Bergens-pressen. Den ble avvist som uønsket i «Bergens Arbeiderblad», og avisens redaktør har på lederplass forklart hvorfor: Krydrete meninger og skarpe angrep er etter hans mening tekst-stoff, ikke annonse-stoff, og prinsippet har i hans øyne først og fremst politiske perspektiver: Hvis folks argumenter skal hente sin vekt og slagkraft fra deres annonse-budsjetter, er vi inne på et farlig skråplan, mener han.

Det er jo sant.

Men hets mot anderledes troende er såmenn allerede i strid med norsk lov og med de uskrevne lover for sømelighet og samliv som vårt samfunn etterhvert har utviklet, og der vi gjerne ville sette et forbilde for andre — mindre tolerante — folkeslag.

To andre Bergens-aviser har offentliggjort annonsen. Den ene av dem — «Morgenavisen» — viser dagen etter umiskjennelige tegn på bondeanger: Avisen beklager den sviaktende kontroll med annonse-avdelingen som gjorde at en annonse den egentlig finner helt utilstedeilig allikevel ble tatt inn. Det kan en skjønne når en leser annonsen, som i sterke ordelag og en tildels ubehjelpelig, amerikansk-påvirket sprogbruk er en reklame for «bøker om det Romersk Katolske Pavediktatur». Innledningsvis blir det fortalt at bøkene avslører pavediktaturets «politiske, og religiøse propaganda, intriger, synder, falske lære, forfølgelser, undertrykkelser, hensikter, mål og arbeidsmetoder». Det blir lovet «hårreisende fakta om de sanne kristnes og demokratiets svorne dødsfiende: Den Romerske Pavekirke, systemet som var ansvarlig for den mørke middelalder og som via den italienske og norske regjering fikk Jesuiterparagrafen i den norske grunnlov strøket i menneskerettighetenes navn — sic».

Efter å ha bragt listen over de anbefalte bøker, hvor en meget anti-katolsk norsk geistlig figurerer ensom i ukledelige forfatter-omgivelser, forteller annonsen som avslutning at denne noe spesielle litteratur er «skrevet av veteraner i kampen mot Satans rike i denne verden». Mindre kunne visst ikke gjøre det.

Vi tror ikke Bergens-katolikkene har ofret mer enn en skuldertrekning på fenomenet. Den anonyme annonse synes ganske ufølsom for at denslags idag vekker et nokså alment ubehag her i landet, og snarere virker mot sin hensikt. Kanskje dreier det seg om en hjemskremt norsk-amerikaner som ublidt får oppdage at meget er

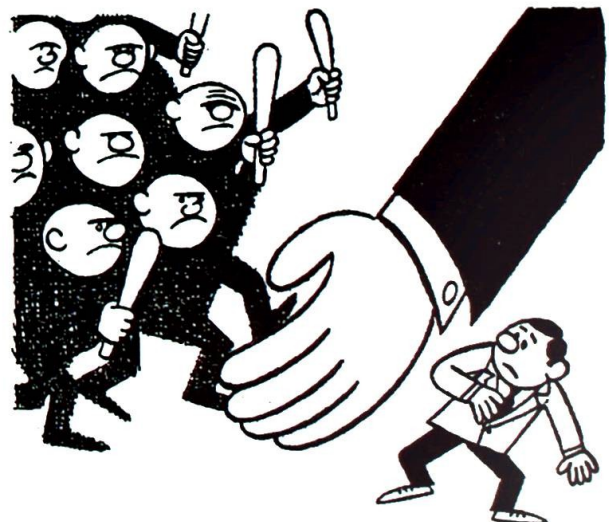
skjedd, i forholdet til den katolske kirke, de siste 20—30 årene i Norge. Idag er det gjerne ikke-katolikker som påtar seg å sette de verste hetsmakerne på plass — som det altså skjedde i Bergen. For folk vet jo bedre enn at norske katolikker — legfolk og prester — er agenter for enslags utpekultert sammensvergelse mot menneskeheten, hvileløst arbeidende bak kullissene for å føre vårt blonde og blåøyde folk i fordervelsen. Hat- og angstpropagandaen er distansert av folkeopplysning og menneskelighet. Ingen vet følgelig bedre enn norske katolikker hvor utypisk denne annonsen borte i Bergen er, for det klimaet vi lever i til daglig, i et nominelt 96 % protestantisk land. Ennå er der ganske visst en nokså almen uvitenhet om hva Kirken er og lærer. Men angsten og de grove fordømmene har lenge vært på retur — særlig merkbart siden siste krig.

I disse dager, da verdenskirkens erfaringer og ønskemål siktes inn mot det kommende konsilets forhandlinger, er det endog vel plasert å henlede «fedrenes» oppmerksomhet på dette positive utslag av nordisk kultur: *Minoritetenes vel beskyttede rettigheter*. Toleranse er såvisst ikke noe naturprodukt. Det er kultur, og har som alle kulturverdier måttet bygges møysommelig opp — også her i landet. Men vi har da lagt sten til sten — sist ved den verdige forandringen av Grunnlovens § 2. De nordiske lands befolkninger har ganske visst mange og rike verdier å hente i den store katolske tradisjon. Men det er ikke overdreven selvfølelse eller lokal-patriotisme å nevne minoritetenes beskyttede status som noe vi kan lære enkelte andre og større medlemmer av folkenes familie. Og vi tar neppe feil når vi mener å vite at dét er en tanke som vil bli lagt til drøftelse på konsilfedrenes bord.

★

P. S. Hva gjør egentlig «Morgenavisen»s forretningsavdeling med honoraret for en annonse som dens redaksjon fordømmer så skarpt? Vi har et forslag så utpekultert at det til forveksling ligner en jesuitisk renke: Send det i sin helhet til postgiro nr. 50 0123, som den norske avdeling av det «katolske Pavediktatur» efter fattig evne har søkt å hjelpe: Den Norske Korea-forening, hvis hospital for tuberkuløse barn nå står ferdig og sårt trenger til driftskapital.

HRM.

Toleranse er ikke noe naturprodukt.

STUDENTER ER

EN SAMTALE MED REDAKTØR

LARS ROAR LANGSLET

Vanligvis er en 25-åring et temmelig ubeskrevet blad. Den unge mannen som i disse dagene samtidig legger siste hånd på et magisterstudium i idéhistorie og utgir en essaysamling hos Grundt Tanum under den nesten sedate tittel «Arv og utsyn», er en så desidert unntagelse, at en vet ikke om han engang bekrefter regelen — Lars Roar Langslet er et fenomen helt for seg. Det er altså ikke mer enn et halvt dusin år siden han dukket opp i hovedstaden fra sitt hjemlige Nesbyen i Hallingdal, og straks gjorde seg så bemerket at både den ene og den annen ga seg til å beslaglegge hans talenter for de ennå var investert.

I studentmiljøet øremerket de ham fra første stund — og med rette. I Studentersamfundet — både som «opposisjonsleder», formann og foredragsholder — fikk han rikelig utfolde sine mange egenskaper — like til det representasjonens raffinement å motta den sovjet-russiske vise-statsminister Anastas Mikojan på et uklanderlig russisk, som Langslet hadde lært seg i Gardens spesialkurs for sprogbegavede. Når en så hører at han ved siden av å administrere «Norges frieste talerstol», skrive kronikker og essays, holde foredrag, arbeide i et pressekontor m. m. m. også har skrevet en magisteravhandling om den unge Karl Marx, mener en kanskje å øyne et bestemt mønster.

Det er i tilfelle galt.

Langslet er nemlig konservativ, av overbevisning og av temperament. Og hans måte å være det på, har nok gitt både hans meningsfeller og motstandere i vår studentverden en sunn lekse i saklighet, tankens redelighet og sansen for nyanser. Det tidsskriftet som han og noen meningsfeller har bygget opp i løpet av noen få år til å

Knapt har Universitetet i Oslo feiret fra seg sitt 150-års-jubileum (hvilket bare markerer en baby i de europeiske universiteters ærverdige laug!), så er det som om de ennå litt ferske tradisjoner pakkes godt inn i møllposen og henges bort. For nå eksploderer Blindern-universitetet til fullt omfang i løpet av kort tid: Bygg reises og fakultet etter fakultet får sitt tyngdepunkt forrykket fra Sentrum til Marienlyst. Oslo teller idag ca. 5 000 studenter, et ungt, mottagelig, hardt arbeidende befolknings-sjikt hvis liv og problemer i høy grad preger hovedstadsens bevissthet. De kommer fra hele landet, og med de veldige ulikheter i natur, lynne og livsvilkår som preger vårt langstrakte land, må Oslo-tiden for mange av dem være en problematisk blanding av berikelse og belastning, også når det gjelder normer og livsverdier.

Lars Roar Langslet trer heller varsomt når en ber ham begi seg ut på en karakteristikk av studentenes forhold til livssynsproblemene.

I NYE OMGIVELSER

— Selvfølgelig, sier han, er det farlig å trekke slutninger ene og alene ut fra dem vi kjenner gjennom studentforeningene, husk på at det bare er de mest engasjerte vi møter der. Når en ser på studentmassen som helhet, kan en jo få inntrykk av at de fleste bare er engasjert i sitt eget strev for å dyktiggjøre seg til en stilling, en lønnsklasse, i velferdssamfunnet. Det er også et faktum — etter min mening urovekkende — at universitetet hos oss mer og mer legges opp som en gigantisk elevfabrikk som først og fremst har å uteksaminere stat-

bli langt det beste her i landet — «Minervas Kvartals-skrift» — har (forhåpentlig!) skapt skole når det gjelder kravene til grundighet, åpenhet og sans for åndsmenneskets ansvar.

Folk med hukommelse har — med tanke på deres innflytelse i studentkretser — sammenlignet Langslet og «Minerva-kretsen» med 20—30-årenes Erling Falk og «Mot Dag». Sammenligningen halter på mer enn ett punkt — ikke minst er den lune, ufanatiske og igrunnen noe sky magisterspiren så ulik mellemløstidens radikale storinkvisitor som vel mulig.

For «St. Olav»s lesere er «LRL» ikke egentlig et nytt bekjentskap — han har hyppig gjestet i vår klippspalte, og hovedstadens katolikker har dessuten kunnet møte ham som foredragsholder i Katolsk Forum. Også i radio og dagspresse har han ofte berørt emner som ligger oss nær — enten det gjaldt katolikker som Graham Greene, Jacques Maritain, Gabriel Marcel, eller simpelthen ønskeligheten av litt mer tålsomhet overfor den katolske kirke her i landet.

I denne samtalen drøfter vi studentenes interesser — eller mangel på interesser — når det gjelder livssynet. Temaet er påtrengende viktig — dagens studenter fyller jo i de kommende 10—15 år de akademiske kadrer i det ganske land. Med eller uten livssyn.

OGSÅ MENNESKER

LARS ROAR LANGSLET

lig arbeidskraft i hurtig tempo. En må spørre seg selv om ikke ledelsen i farlig grad undervurderer de menneskelige og humanistiske sider ved det akademiske livet, under presset fra statens krav om effektivitet og hurtig levering.

— Er studiene også preget av det?

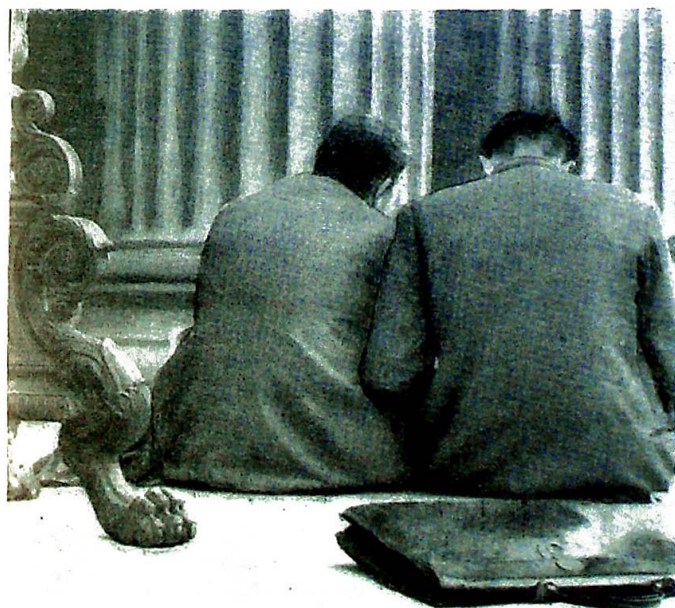
— Så vidt jeg kan skjønne: Ja. Studier krever ro og *fordypelse* — kommer *jaget* inn i bildet, da trer overfladisk kunnskapsmeddelelse i stedet, kunnskaper som i sin tid for en stor del glemmes, og hva blir der da tilbake? Modenhet oppnår en nok bare ved å gå i dybden, med alvor. Blir studiene for ensidig nyttebetont, kommer i sin tid hele skoleverket til å bære følgene.

— Gir ikke de nye universitetsbygningene på Blindern bedre betingelser her?

Langslet smiler skjævt og skeptisk.

— Mon det? Det het jo at ved å få realister og humanister under samme tak, skulle vi slå en bro over avstanden mellom de to fagkretser. Men felles kaffekø er ingen medisin mot fagdioti. Her gir miljøet *utenom* studiet — blant annet Studentersamfundet — en ekte kontakt enn Universitetet gir.

Ellers må det sies klart og tydelig, at det er en *skam* at Blindern-universitetet, det største bygge-prosjekt i Norges historie, blir gjennomført uten noen arkitektonisk helhetsplan. De bygninger som hittil er reist er av temmelig ujevn kvalitet — særlig det nye velferdsbygget er en redsel for øyet. Universitetet kan simpelthen ikke være bekjent av å reise bygninger som om et par årtier vil virke like beklemmende tidsbestemte og likegyldige som damemoter fra 20-årene. Det vil bli til adskillig undring for ettertiden at en forretningsinstitusjon som Norsk Hydro har hatt større omsorg for å reise et vakker og verdig bygg enn selve Universitetet.

Universitetet — elevfabrikk for statlig arbeidskraft?

POLITIKK OG RELIGION

— Hva med studentene og livssynet?

— Det er ganske påfallende at i årene etter krigen er det nettopp de foredragsmøter som behandlet alvorlige livssynsproblemer som har ført til masse-innrykk i Studentersamfundet. Her er *tilstrømningen* mer talende enn hva som kom til uttrykk i de ofte tåkete debattene.

— Det er vel ellers sosiale og politiske spørsmål som særlig engasjerer studentene, sier vi, og tenker på hva vi har sett de siste årene av en ungdom som nok kunne la resolusjons-møllen svirre litt for hurtig, men som har vist seg politisk våken og informert — ikke minst på verdensplanet.

— Det stemmer nok — interessen for utenrikspolitiske spørsmål er svært merkbar. Dels kanskje, fordi det er problemer som lenge har vært forsømt i norsk partiliv, dels fordi nettopp studenter nok lettere enn andre tenker politikk i verdensperspektivet. Til gjengjeld står de jo i fare for å tenke for virkelighetsfjernt og abstrakt.

— Hva med de religiøse problemer?

— Det er ikke tvil om at de er gjenstand for en stigende interesse. Men det er påfallende hvilken skandaløst dårlig kontakt der er mellom massen av studenter og kirken. Når en tenker på at i Oxford er omkring 50 % av studentene regelmessige kirkegjengere, og at også Tyskland og Frankrike fremviser sterke kirkelige innslag i universitetslivet, må vi jo si at her er det noe hos oss som ikke stemmer. Også de som i og for seg står sympatisk til det kirken representerer lar seg ofte slett ikke engasjere.

— Hva skyldes det? Holdningen hos foreldre-generasjonen? En pedagogisk sett dårlig religionsundervisning? Langslet nøler.

— De to faktorene teller nok med, men det er ikke hele forklaringen.

MER ENN SJELESORG

— Har ikke studentpresten avhjulpet et savn?

— Studentpresten har først og fremst oppfattet sin oppgave som et *nærvær* ved Universitetet, og det har selvfølgelig sin betydning. Men det spørs om en ikke i den sammenheng har lagt alt for ensidig vekt på hans *sjelesørger*-oppgave overfor studenter med «personlige problemer».

— Som om religion først og fremst var en slags nødhjelp for mennesker i krise?

— Nettopp. Og selv om enkelte kristne universitetslærere slett ikke stikker sitt livssyn under stol, så savner en nok en kristen intellektuell innsats fra kirkens side i studentmiljøet. Jeg har følelsen at der fundamentalt er noe som er gått i baklås. Det er jo egentlig utrolig at her bygger vi ut et kolossalt, nytt universitetsanlegg i et land som er konfesjonelt kristent, uten at noen ansvarlig instans har innsett nødvendigheten av å reise et kapell. Jeg er redd det er typisk — det kristne betraktes som noe «særskilt». Et kapell vurderes tydeligvis som en service-stasjon for dem som har spesielle behov. Man byg-

ger en cafeteria for 900 — men er der mange nok til at et kapell er en selvfølge?

— Teoretisk sett er det absurd, i betraktning av Grunnlovens § 2.

Langslet trekker på skuldrene:

— Før var jeg avgjort tilhenger av statskirkeordningen, på tross av dens mangel på brøst. Men etterhvert er jeg kommet i en visst tvil om det ikke i lengden er en utålelig belastning på kristendommen, slik å bli tolerert som en anerkjent særinteresse innenfor samfunnslivet. Jeg hørte engang et foredrag av en meget akseptert teologisk professor som talte så reservasjonsløst og begeistret om hvor bra denne kirkeordningen var, at det unektelig gjorde meg noe betenkt og tvilende.

— Men arbeider ikke de kristelige studentforeninger effektivt?

— Jo, de gjør et ganske utstrakt arbeide, som jeg gjerne vil gi all mulig honnør. Selvom kontaktflaten mellom studentmassen og kirken er farlig redusert, så er det ikke tvil om at de kristelige foreningene ved Universitetet når langt ut over sin egen krets av troende, og har til dels visst å legge opp aktuelle og livsnære programmer.

— Øverland?

— Nå — der var jo veldig tilstrømning. Men det var da vel snarere for sensasjonens skyld. Jeg kan da vanskelig tenke meg at Øverlands noe alderstegne meninger om kristendom virker særlig engasjerende på dagens studenter.

— Da har kanskje human-etikken større muligheter?

— Det rare er at mange studenter, av bakgrunn og meninger, faktisk skulle høre hjemme hos human-etikerne. Men bevegelsen har overhodet ikke fenget, den er ikke en fane en løfter. Human-etikernes standpunkt er jo blitt den offentlige velanstendighets credo, enten det nå innrømmes åpent eller ikke. Og den offentlige velanstendighet er ikke noen særlig spennende sak å kjempe for — vel?

— Har De inntrykk av at splittelsen i norsk kristenliv er en hemning for studenter som møter kristendommens utfordring?

— Jeg tror ikke de føler den så markert nå som før. Menighetsfakultetet og universitetsteologene står jo idag meget nærmere hverandre enn «Dagbladet» vil ha oss til å tro. Studentene ved de to fakulteter lar seg ikke sette i bås — de går ofte på hverandres forelesninger. Jeg tror også at en hos studentene finner mindre partiskhet enn ellers, når det gjelder forskjellen mellom katolisisme og protestantisme. Den gamle, dumme intoleransen overfor den katolske kirke er idag forsvunnet — katolikkens innsats anerkjennes jevnt over med almen respekt. Studenter føler seg vel idag snarere uvel ved tåpelige anti-katolske standpunkter, der er kommet en større vaksomhet overfor fortegning av andres konfesjon, en større sans for fair play også overfor den katolske kirke.

«SVALENE» I NRK

«St. Olav» har tidligere gjort oppmerksom på «Svalene» — det ungdommelige hjelpearbeidet for mennesker i nød som er inspirert av Abbé Pierre's tanker, og som blant annet har ført unge skandinaver til innsats i Lima i Peru. Vi kommer også tilbake til «Svalene» i et av de første numre. Foreløpig anbefaler vi interesserte å lytte til et radioprogram om «Svalene» lørdag 3. mars kl. 11.35 i programposten «Hus og heim».

DEN 7. MARS:

ST. THOMAS

Av PATER THOMAS

«*Mirabilis Deus in sanctis suis*», synger liturgien i en kjent tekst:

Gud er underfull i sine helgener. Derfor har det katolske instinkt aldri fryktet helgenvyrdnaden — helgenene gir Gud ære, de er Hans mesterverker. Og en kunstner tar det jo ikke ille opp dersom vi dveler ved og priser det verk som han har frembragt.

Den 7. mars hvert år retter Kirken i beundring og takknemlighet sitt blikk mot Thomas Aquinas — helgenen, kirkelærereren, teologen. I hele det kolossale teologiske verk denne mannen skapte, et verk som vitner om en vitalitet og tankekraft vi nesten ikke kan forestille oss, hender det bare et par-tre ganger at Thomas overhodet bruker ordet «jeg». En av gangene — i begynnelsen av den lærde *Summa contra gentiles* — gjør han det endog ved å bruke en annens ord, idet han siterer den hellige Ireneus. Men her gir han oss ikke desto mindre nøkkelen til sitt eget liv: «For meg er mitt livs verk dette: Å vie meg selv uten forbehold til Gud, slik at min tanke og all min tale må uttrykke Ham.»

Dermed har den store teologen røbet sin vei: Det er en sannhetens tjener han har villet være. Og søker vi grunnen til at Thomas Aquinas i en så uvanlig grad virkeliggjorde et slikt forsett, støter vi på to vesentlige forutsetninger: Hans ydmykhet og hans renhet.

En tjener kan bare virkelig tjene dersom han helt og holdent er sin Herres mann, ja som en ting han bruker. Det forutsetter en usedvanlig fordringsløshet. Ikke bare at han ikke søker seg selv og sitt, men at han har akseptert ikke å være herre i sitt eget liv, men helt og restløst å stå i tjenesten, slik som Paulus kaller seg selv *Paulus, servus Jesu Christi* — Paulus tjeneren, Kristi «altmuligmann» — Paulus Kristi mann.

Taler vi om å være «medarbeider» i Guds verk, og da særlig ved å ville tale om Ham, kan det bare dreie seg om å gjøre dette som en tjener og underordnet — i en slik gjerning står en ikke handlende i og for sin egen person. Om noen ville håndtere de ting som er Guds som om de var hans egne, te seg som eier der hvor han bare er en fattig midler, ville han snart oppdage at han var en forræder og at det lys han hadde tent ikke bare var dømt til å slukne, men hadde brent uten virkelig å opplyse og varme noe menneske.

Sankt Thomas visste at åndens arbeide, og i særlig grad studiet av Gud og de ting som er Hans, er en gave, og at for å stå lojalt i sannhetens tjeneste har et menneske uavlatelig behov for å bli opplyst og styrket av Åndens Herre. Derfor vever bønnens tråd seg inn i all hans gjerning — han visste seg nemlig fattig og avhengig. Alle vitnesbyrd om ham samstemmer om bønnens plass i dette arbeidsmenneskets liv: Studiet begynte der, og vanskelighetene tvang ham alltid mer enn noensinne inn i tiggerens holdning. Vi er så heldige å ha bevart tekstene til noen av hans bønner: De viser tydelig hvor naturlig det var for ham å nærme seg Gud som en som har alt å motta og som gjerne innrømmer det, for så å be om alt:

AQUINAS

PATFOORT

«Allmektige, evige Gud, se, jeg kommer til din Enbårne Sønn, Vår Herre Jesu Kristi sakrament. Til Ham kommer jeg som den syke til livets lege, som den urene til barmhjertighetens kilde, som den blinde til den evige klarhets lys, som den fattige og hjelpeløse til himmelens og jordens Herre. Så ber jeg da, at Du i din uendelige rike miskunn må helbrede min sykdom, rense meg fra urenheter, opplyse min blindhet, berike min fattigdom, kle min nakenhet.»

Og i en annen av hans bøtter:

«Til Deg, Gud, miskunns velde, kommer jeg, arme synder. Verdiges å tvette meg ren, jeg som er tilsmusset. Å hellighetens sol, opplys en blind! Å evige lege, helbred en såret! Å Kongenes Konge, kle en som er naken! Å midler mellom Gud og menneske, forlik en synder!»

Dette er det fattige menneskes bønn. Han vet, at hva han skal gjøre og gi, det må Gud først skjenke ham. Her har vi tjenerens bønn, bønner til den mann som den katolske kirke setter høyere enn noen annen som Ordets tjener i teologien. For Kirken vet at ydmykheten er det beste vern om ethvert arbeide et menneske er kalt til å yte i sannhetens tjeneste: «Salige de fattige av hjertet, for himlenes rike er deres!»

Dette var det første trekk som gir oss grunntonen i Thomas Aquinas' rike liv: Det fattige menneskes ydmykhet. Men dette trekket kan ikke skilles fra Jesu annen saligprisning, som også får en slik overveldende virkelighet i denne mannen: «Salige de rene av hjertet, for de skal se Gud!»

Det er jo ikke bare kyskheten Kristus sikter til med disse ordene, men en fundamental rettlinjethet, en vilje

til å sikre sjelens enhet, en sans for det absolutte. Og allikevel ville det være galt å undervurdere nettopp kyskheten som en forutsetning for kunnskapen om Gud og tjenesten i Hans sannhet. Det er en av de eldste erfaringer i det åndelige liv at kyskheten, legemets og fantasien renhet, betinger hele vårt sjeleliv, fordi den åpner muligheten for å leve i Guds «fortrolighet».

Den som tar lett på nettopp denne side av den kristne livsholdning lukker og forherder seg nødvendigvis for noen av troslivets viktigste og fineste verdier og avstumper sin finfølelse i det religiøse. Uten å vrake noen tros-sannhet kan han allikevel komme til å stå ufølsom og fremmed for noen av troens rikeste uttrykk: Samfunnet med Maria og englene, sakramentene, ordenslivet, betraktningen og kontemplasjonen. Han er rask til å fastslå at «dette er saker vi egentlig vet svært lite om», uvitende om at det virkelig rene menneske nettopp åpner seg for og tilegner seg i rikt monn disse realiteter, og finner sin glede i dem. Det ligger nå engang nedlagt som en lov i vårt trosliv, at veksten i erkjennelsen av Gud og Hans rike, den svarer til kvaliteten i vårt liv.

Her står Thomas Aquinas frem som et eksempel så uvanlig, at Kirken med rette holder det frem for oss ved en kanonisering, han som nettopp ved sin karakters renhet gjorde et så sterkt inntrykk at han tidlig fikk tilnavnet *Doctor angelicus*, den «englerene».

Men renheten i dette usedvanlige livet har andre og dypere aspekter. Den består ikke minst i at han er den rene tjener overfor den sannhet som det er gitt ham å utforske og søke til bunns i. Det er en gjerning han tar opp uten å blande sin egen person inn i denne sannhet, eller forkaste eller forvanske noe av emnet. Thomas åpner seg tvert om for den, og aksepterer Mesteren slik som Han er, ikke slik som Thomas kunne ønske Han var. Han tjener sin Herre, den Herre som er sannheten, og lar alltid Ham være herre. Mesteren, sier han, gjør hva han vil — det tilkommer ikke meg å hevde meg overfor Ham. Jeg har intet annet oppdrag enn å tjene, forvalte og utdele det som er Hans.

Denne tjenestens helhjertethet er et grunndrag i Thomas Aquinas' personlighet. Vi har bevart en annen av hans bøtter der vi hører ham bønnfalle sin herre om få

Thomas Aquinas:

«Fremskrittet i det åndelige liv måles ut fra veksten i kjærligheten. Den som mangler kjærlighet er åndelig sett intet. Gjennom kjærligheten vokser fatteevnen hos den skapning Gud har skjenket fornuftens gave. Og det er ut fra selve sitt vesen at kjærligheten ikke kjenner grenser for sin vekst — for vår kjærlighet er en delaktighet i den grenseløse kjærlighet hvis navn er Den Hellege Ånd.»

yte den fullkomne tjeneste, uten de småligheter, ubetenksomheter og svikt som kan snike seg inn i enhver tjenende gjerning:

«Min Gud, gi meg å være lydlig uten motsigelse, utholdende i min fattigdom, plettfri i min renhet, tålmodig uten protest, ydmyk uten bedrag, glad uten å være overflatisk, trist uten å være nedtrykt, alvorlig uten høytidelighet, virksom uten mas, i frykt for Deg uten å miste motet, oppriktig uten tvesinn, ivrig i det gode uten innbilskhed, uten nedlatenhet når jeg må tilrettevise min neste, og at jeg uten å hyle må oppbygge ham ved mitt ord og mitt eksempel.»

Vi har flere slike bøtter fra hans penn. Og vi bør ikke ta feil av hva de forteller: Det dreier seg ikke her om en pedantisk finpusning av «prinsipper», men en stor sjels hvileløse lengsel og søken etter den fullkomne tjeneste og totale hengivelse — dette, aldri noensinne å komme til å skade noe av sin Herres verk. Og den som ser nærmere på hans liv og gjerning vil oppdage, at det er ikke mulig å trekke noen skillelinje gjennom denne tilværelse, mellom det som var Guds og det som var hans eget. Hvert sekund av hans liv, hver fiber av hans vesen innordner seg under tjenesten.

Her peker den hellige Thomas ut en vei også for alle oss, som ved troen er blitt stillet i den samme tjeneste, og som så ofte svikter, fordi vi fra Guds verk vender tilbake til det som bare vårt er. Ikke bare ved at han så uforbeholdent å p n e r seg for sannheten. Ikke bare fordi han vokter seg så vel for å sette sitt eget jeg som er skjerm mellom sjelens øye og den Gud han betrakter. Men fordi Thomas frembyr den samme renhet, den samme transparens også når han gir videre det som han har betraktet i Gud. Han serverer oss ikke seg selv sammen med sin lærdom. Intet er føyd til, intet er trukket fra den sannhet han legger frem. I teologien som ved alteret vet han seg å være et r e d s k a p, for en ånd og en vilje uendelig større enn hans egen. Gjennom de mer enn tre tusen artikler i hans hovedverk, *S u m m a T h e o l o g i c a*, taler han aldri om seg selv, unntatt de få stedene hvor han underkjenner en av sine egne, ufullkomne formuleringer. Hver av disse artikler er som en monstrans som han, selv skjult, holder frem for å vise oss vår Gud. Enhver som vet hva for f a t t e r s k a p e t innebærer for en stor personlighet, må her se et under av renhet, av selvfornektelse, av frigjøring fra jeg'et. Han har virkelig «forlatt sitt land og sin slekt» og dradd ut etter Gud. Utenom selve sannheten, selve Saken, er der ingenting i dette verk. Tenker Thomas Aquinas som den aristokrat han var, som franskmann eller italiener, tar han Keiserens eller Pavens parti? Vi søker forgjeves. Han er p r e s t, han viser Gud og skjuler seg selv. Han er t e o l o g, han tjener Ordet, tjener sitt objekt og forsvinner selv. Der er en velsignet upersonlighet i hele hans lærevirksomhet — her er en mester som vet, at det han har å si oss er i seg selv uendelig meget mer interessant enn hans egne vibrasjoner overfor det. Det er G u d han vil la oss møte, ikke sin egen opplevelse av Gud.

Vi har alle — også de av oss som ikke sysler med intellektuelle ting — meget å lære av en slik mester.

MESSE PÅ HØYFJELLET

Søndag 25. mars og søndag 1. april leses det katolsk messe på Tuddal Høyfjellshotell i Telemark — begge søndager kl. 9.

FRISKOLEN I KATOLSK FORUM

Som vi flere ganger har gjort «St. Olav»s lesere oppmerksomme på, skjer der adskillig interessant i norsk skolepolitikk for tiden. Friskolens sak er en hjertesak for norske katolikker, og der er særlig grunn til å anbefale den fremstilling av friskolen som aktuelt samfunnsproblem som Katolsk Forum innbyr til den 6. mars. Det er sannsynlig at problemet vil bli noe av en gjenganger i det politiske liv her i landet adskillige år fremover, og lærer Trond Winje er en sjelden, vel informert og klar veileder i et spørsmål der sterke interessemotsetninger gjør seg gjeldende, og der det i siste instans er synet på samfunnets autoritet og individets frihet som blir det avgjørende.

Ikke minst bør katolske foreldre med barn i skolealderen benytte anledningen til å bli orientert i et spørsmål, der de må gjøre seg opp en begrunnet mening og gjøre den gjeldende i sitt miljø og i den politikk som de ønsker å gi sin stemme.

VATIKANETS RADIO

Ukentlig sending på norsk hver søndag kl. 21.30—21.45 på bølgelengdene: 22,5 m — 31,10 m og 196 m. Nyheter fra Pavestolen og den katolske verden.

FASTEPREKNER I ST. OLAVS KIRKE, OSLO

Hver søndag i fastetiden kl. 19, ved pastor A. Høgh.

11. mars: «Se vi går opp til Jerusalem.»

18. mars: «Åsyn til åsyn med Gud.»

25. mars: «Gud og Satan.»

1. april: «Jesus og Judas.»

8. april: «Er du Kristus, da si oss det.»

15. april: «Jesus og døden.»

Hyrdebrev for fasten 1962

Jacob Mangers,
ved Guds miskunn og den Apostoliske Stols velvilje
Biskop av Oslo
til Bispedømmets presteskap og øvrige troende
hilsen og velsignelse i Herren!

Høytelskede i Herren.

Den 25. januar 1959, på festen for apostelen Pauls omvendelse, kunngjorde pave Johannes XXIII med bevende røst at han hadde besluttet å sammenkalle et økumenisk konsil, et alminnelig kirkemøte. Denne meddelelsen kom helt uventet og overraskende på den kristne verden og vakte den aller største oppmerksomhet og interesse. Paven selv fremholdt senere i et brev til presteskapet i Venedig at han hadde handlet i lydighet mot en indre tilskyndelse, og i Bullen der han sammenkaller Konsilet, uttaler han at han hadde fulgt en stemme fra oven.

Siden er neppe noen annen hendelse i den grad blitt omtalt og kommentert hverken i katolske eller ikke-katolske kretser som det kommende Konsil. Store er da også de forventninger hele kristenheten stiller til det.

Jeg tror derfor at det kan være på sin plass å vie årets hyrdebrev til dette kirkemøtes mening og betydning. Og jeg gjør det for å anmode dere alle om å be, arbeide og ofre for at det skal bære de frukter hele Kirken venter seg av det. Det vedrører jo ikke bare paven og biskopene, men hver enkelt kristen. Paven selv har om og om igjen oppfordret geistlig

og leg til å be for at både forberedelsen til Konsilet og selve dets forløp må bli til velsignelse for Kirken og hele verden. Alle skal være med for å gjøre det vellykket ved utholdende bønn, ved trofast pliktoppfyllelse og også ved gode råd og forslag.

Konsilets forberedelse.

Et kirkemøte krever en grundig forberedelse. Derfor går det også hver gang noen år mellom kunngjøringen og sammenkallelsen. Det er derfor at paven så kort tid etter kunngjøringen oppnevnte en kommisjon som skulle ta seg av de generelle forberedelser. Og alle verdens biskoper ble bedt om å sende inn sine betenknninger, forslag og ønsker.

Da denne kommisjonen etter et års forløp hadde avsluttet sitt arbeid, ble det opprettet tolv forskjellige konsilkommisjoner og tre sekretariater, bestående av kardinaler, biskoper og teologiske eksperter. Hver av disse kommisjoner og sekretariater fikk sine særlige oppdrag, med plikt til å studere og tilrettelegge de mangfoldige spørsmål og temaer slik at Konsilet, når det endelig kunne tre sammen, fikk helt konkrete og vel forberedte saker å ta standpunkt til.

Forberedelsen er nå trådt inn i sin siste og kanskje viktigste fase: 1. juledag 1961 kunne paven endelig kunngjøre at Konsilet ville bli sammenkalt i dette år, og 2. februar fikk verden vite at åpningen vil finne sted i Peterskirken den 11. oktober. Imens fortsetter sentralkommisjonen, som nå ofte kommer sammen, å prøve, velge ut og tilrettelegge de hovedpunkter som da skal forelegges konsilfedrene til ordskifte, godkjennelse eller misbilligelse.

Et Konsils oppgave i sin alminnelighet.

Hva er så et økumenisk konsil eller et alminnelig kirkemøte? Det er en samling, forenet i den Hellige Ånd, av Kirkens biskoper, høye prelater og ordensforesatte under pavens forsete, der hele Kirkens anliggender blir drøftet og de vedtak fattet som til enhver tid er nødvendig for at Kirken kan utføre den guddommelige misjon Mesteren har gitt den.

Denne misjon er den samme som Kristus selv fikk av Faderen: «Så har Gud elsket verden at han har gitt sin Sønn, den enbårne, så hver den som tror på ham ikke skal gå tapt, men ha det evige liv» (Joh. 3, 16). «Liksom Faderen har sendt meg, så sender jeg også dere» (Joh. 20, 21). «Gå bort og lær alle folk idet dere døper dem i Faderens og Sønnens og den Hellige Ånds navn, og lær dem å holde alt jeg har befalt dere» (Matt. 28, 19—20). «Gå ut i all verden og forkynn Evangeliet for all skapningen» (Mark. 16, 15).

Kristi bud: «Lær alle folk å holde alt jeg har befalt dere», er Kirkens livsprinsipp og eksistensberetning. Det er Kirkens misjon, oppgave og mål. Alt den foretar seg går ut på å oppfylle dette, både når den forkynner den åpenbarte sannhet og organiserer sin virksomhet, både når den gir lover og direktiver for det kristne liv og forbud mot utvekster som kan bli til fare for det.

Det er denne guddommelige misjon Kirken har for øye når den samler seg til Konsil. Det er denne misjon som dikterer alle avgjørelser og bestemmelser som blir fattet — det være til å bevare troens renhet eller å finne frem til de mest effektive midler for de kristnes ferd i trofast etterfølgelse av Kristus.

Til nå har der vært avholdt tyve alminnelige kirkemøter — uten å regne med det såkalte apostelkonsil som Apostegjerningene (kap. 16) taler om — slik at det forestående Konsil vil bli det *en og tyvende*.

På de første kirkemøter var det frem for alt dogmatiske spørsmål eller læresetninger som fedrene samlet seg om. De måtte ta stilling til vranglærere som ville forvrengte Evangeliet og den overleverte trosbekjennelse, som f. eks. på konsilet i Nikea år 325, der det gjaldt Kristi guddom (mot Arius); i Efesus år 431, Marias verdighet som Guds mor (mot Nestorius); i Chalcedon år 451, Kristi guddommelige person i to naturer (mot Eutyches); i Trient i det 16. århundre, klarleggelsen av Kirkens overleverte lære (mot de såkalte reformatorer). Hver gang gjaldt det absolutt fundamentale sannheter som hele den kristne tro hviler på og som derfor måtte få en klar og ufeilbar utforming.

Er kristen enhet det kommende Konsils særlige oppgave?

Straks etter kunngjøringen av Konsilet mente mange at det skulle bli et unionskonsil med det formål å få forenet alle kristne, katolikker, ortodokse

og protestanter under pavens hyrdestav. Men det var sikkert ikke pavens mening, selv om det er ett av Kirkens hovedformål å arbeide for at det — etter Kristi uttrykkelige vilje — skal bli én hjord og én hyrde. Tidspunktet for en slik gjenforening er dog neppe inne ennå. Dertil er kløften, som menneskelig trangsyn og uforstand på begge sider har utdypet, fremdeles for stor. Meget ville imidlertid være vunnet dersom en kristen solidaritet og broderlighet mellom alle kristne under forutsetning av den gode og ærlige vilje, kunne bli oppnådd. Og Konsilet vil sikkert gjøre alt som står i dets makt for å oppnå en slik solidaritet og dermed bane veien for en gjenforening. Ja, *det* vil, sammen med en mer effektiv innsats på misjonsmarken, være Konsilets endelige hovedmål.

Selvfølger kan dette aldri skje på bekostning av sannheten. Kirken kan ikke prisgi noe av de grunnleggende prinsipper som Kristus selv har bygget sin Kirke på, og som Kirken til alle tider har holdt fast ved i troskap mot sitt oppdrag. Å rokke ved ett av disse prinsipper ville aldri tjene den sanne enhet, men bare medføre forvirring og være et forrederi mot Kristus selv.

Det er en kjensgjerning at nesten overalt i verden råder en stor lengsel etter kristen enhet. Det fremgår helt klart av de utallige ønsker som er kommet til uttrykk, av den store interesse som overalt vises for Konsilet og av de oppsiktsvekkende besøk høytstående ikke-katolske kirkelige dignitærer har avlagt hos pave Johannes XXIII. Dette er overmåte gledelige fakta.

Men vi må huske at en gjenforening ikke kan dekretes på et kirkemøte, selv om det skulle skje av forskjellige kirkesamfunns overhoder i fellesskap. Dette ble gjort på det syttende alminnelige kirkemøte i Florens år 1439; men det førte ikke frem. En slik kristen forening ligger på et helt annet plan enn f. eks. en politisk eller økonomisk sammenslutning av Europas nasjoner. Bare en ny åndelig innstilling, en total indre besinnelse, en fornyelse av de kristnes sinnelag kan litt etter litt føre til den gjenforening alle lengter etter. En virkelig og holdbar enhet kan bare skje i sannheten, kjærligheten og bønner.

Kirkelig og kristen fornyelse som Konsilets direkte mål.

Det kommende kirkemøte vil defor, etter alt å dømme, først og fremst bli et indre anliggende med det mål for øye gjennom en indre fornyelse å gi Kirken et slikt ansikt at de skilte kristne i den må kjenne sin sanne mor og lengte etter å vende tilbake til den fold de en gang ved misforståelser og i forargelse skilte seg fra.

Konsilet vil derfor hovedsakelig ta sikte på å fornye det kristne liv og å finne ut nye veier for å bringe Kristi glade budskap til alle folkeslag. Det vil bli mer et reform- og sjelesorgkonsil enn et konsil med dogmatiske diskusjoner og definisjoner. Det gjelder i første rekke å vekke de kristnes samvittighet slik at de blir seg fullt ut bevisst hva de er eller bør være som kristne. Alle må bli gjennomtrengt av den levende bevissthet at kristendom ikke bare er en mer eller mindre trofast oppfyllelse av de kirkelige bud og forskrifter, såsom kirkegang, faste- og abstinens, skriftemål og påskekommunion. Nei, den må være en total innforlivelse i Kristi ånd og lære både i

tanke, ord og gjerning: en bevisst innstilling på å ville være hans disipler som ble menneske og grunnla en Kirke for å lede oss til det evige liv: «Jeg har gitt dere et eksempel så dere skal gjøre som jeg har gjort» (Joh. 13, 15).

Det største onde som truer vår tid, er ikke den innbitte kamp som føres mot Gud og Kirken av systemer og makter som avviser det kristne livssyn. Nei, det er de kristnes egen forferdelige likegyldighet, lunkenhet og passivitet, med andre ord, avkristningen og den faktiske ateisme som den store masse, — oftest uten å gjennomtenke det, — legger for dagen. Vi ser gjerne i kommunismen den store faren for kristendommen og glemmer at de kristnes likegyldighet og verdslighet er langt farligere. Kommunismen er bare farlig fordi de kristne ikke mer er levende, konsekvente kristne. Var de alle det, ville kommunismen stå maktesløs.

Det som Konsilet derfor umiddelbart tar sikte på, er dette: Å spre ild i de kristnes hjerter slik at de våkner opp igjen og blir seg bevisst sin verdighet og sin oppgave som Kristi disipler og Kristi apostler. Men Konsilet kan ikke makte dette uten at vi alle selv er med og forstår hvor dødsalvorlig situasjonen er, den situasjon vi selv har vært med å skape. En total kristen fornyelse er det beste, ja det eneste effektive middel til å skape en ny åndelig atmosfære som kan vekke mange og gode prestekall, ordens- og misjonskall, til å gi kristendommen den slagkraft som trenges for å vinne over verdensånden, til virksomt å forkynne Kristi glade budskap og sluttelig forene alle som i Kristus anerkjenner Herren og Mesteren.

Hva venter vi av Konsilet?

Hvorledes vil Konsilet kunne oppnå dette mål? Hvilke midler vil det ta i bruk? Det er selvfølgelig for tidlig å kunne si noe om hvilke konkrete spørsmål som vil bli behandlet eller hvilke beslutninger som blir tatt. Alle gjetninger ville være nytteløse. Vi vet at utallige ønsker og forslag både fra biskoper, prester og legfolk er blitt rettet til Konsil-kommisjonene. Vi kan bare i bønn og tillit vente at Konsilet vil fatte de vedtak som det synes er best egnet og

til størst gagn både for hele Kirken og de enkelte kristne.

Når biskopene under den Hellige Ånds ledelse samles i Peterskirken, da gjør de det i ansvarsfull bevissthet om at de er både hyrder og representanter for sin hjord og bare må ha hjordens åndelige vel og frelse for øye. Sikkert er at alt som *kan* gjøres, vil bli gjort. Bortsett fra selve troslæren, som Kirken aldri kan vike en tøddel fra, men må bevare i sin helhet, vil Konsilet vise den største forståelse og imøtekommenhet når det gjelder disiplin, organisasjon, liturgi og tilpasning til folkenes egenart.

Paven selv har sagt at den kirkelige lovbok, Codex Juris Canonici, vil bli revidert. Dermed åpner han veien for en større tilpasning av Kirkens lover og forskrifter til vår tid, de forskjellige folkelyner og de særegne skikker og tradisjoner. Meningen er vel å komme på en mer direkte talefot og i nærere kontakt med vår tids mennesker for å bibringe dem den åndelige livskraft som går ut fra Kristus.

Dette kan få den største betydning, særlig for arbeiderstanden, misjonslandene og de orientalske samfunn. De må få den levende visshet om at Kirken omfatter *alle* med moderlig omsorg og forstår deres særegne vansker og interesser.

*

Så vil vi da, høyt elskede i Herren, etterkomme vår hellige Fars gjentatte oppfordringer til å gjøre Konsilets veldige oppgave til vår egen: ved vår bønn, våre offer, vår innsats og vår troskap mot vår kristne overbevisning vil vi slutte opp om det, slik at Det en og tyvende alminnelige kirkemøte må bli opptakten og kilden til en fruktbar kristen fornyelse av verden.

Den hellige treenige Gud fyller dere alle med sin nåde og velsignelse, med kjærlighet til vår hellige kirke.

Gitt i Oslo 2. februar 1962.

† *Jacob Mangers,*
biskop.

Dette hyrdebrev skal leses opp i alle kirker og offentlige kapeller i fromessen og i høymessen enten fastelavnssøndag eller første søndag i fasten.

Fastemandat for året 1962

- I. Fastebudet som tillater et fullstendig måltid om middagen og et mindre om aftenen (eller omvendt) samt et par stykker brød om morgenen gjelder i vårt bispedømme *askeonsdag*, *langfredag* og *7. desember* (dagen før Immaculata-festen).
 - II. *Abstinensbudet*, som forplikter alle som har fylt syv år til å avholde seg fra kjøttmat, gjelder for *alle årets fredager*, *askeonsdag* og *7. desember*.
 - III. Fritatt for abstinensbudet, unntatt *askeonsdag* og *langfredag*, blir 1) de som pleier å få sin mat på spisesteder utenfor hjemmet, 2) gjester hos ikke-katolikker, 3) medlemmer og tjenere av en husstand der vert eller vertinne ikke er katolikker, 4) syke og rekonvalesenter, 5) de som er på reise.
 - IV. Sogneprestene har myndighet til av viktige grunner å dispensere *enkelte* troende fra faste- og abstinensbudet, og alle skriftefedre meddeles hermed samme myndighet for deres skriftebarn.
 - V. For at fastetidens ånd skal holdes levende, oppfordrer Kirken alle til å være særlig ivrige i andaktsøvelsene og til å gjøre kjærlighetsgjerninger, særlig mot de trengende og syke. Derfor anmodes alle innstendig om i fastetiden
- minst én gang om uken å be den smertefulle rosenkrans og én gang om uken å be korsveien i kirken, og å overvære de såkalte fasteprekener om Kristi lidelse. Likeså skal alle som er i stand til det, i fastetiden legge en almisse, avpasset etter deres økonomiske forhold, i de bøsseer som skal settes opp i alle kirker og offentlige kapeller med påskrift: «Fastealmisser». Disse fastealmisser skal nyttes til beste for våre kirkelige institusjoner.
- VI. I de såkalte *lukkede tider*, d. e. fra og med *askeonsdag* til og med *første påskedag* og fra og med *første adventssøndag* til og med *julefesten*, må det ikke holdes høytidelige brylluper. I selve *faste- og adventstiden* skal de troende avholde seg fra *dans og andre støyende offentlige forlystelser*.
 - VII. Til å oppfylle Kirkens bud om *påsekommunionen fastsettes tiden fra 1. søndag i faste* til og med *Treenighetsfest*.

Gitt i Oslo den 2. februar 1962.

† *Jacob Mangers*,
biskop.

Dette fastemandat skal leses opp i alle kirker og offentlige kapeller Søndag Quinquagesima, både i fromessen og i høymessen.

På vei mot enheten

FRA RHODOS TIL NEW DELHI

Den kristne enhets problem blir et mer og mer brennende spørsmål for våre i troen skilte brødre — de ikke-katolske kristne. Nye vidnesbyrd om dette var to internasjonale kirkelige begivenheter siste høst. Begge var viktige milepeler på veien mot en sterkere enhet mellom de kristne. Det gjelder de ortodokse kirkers møte på Rhodos i oktober, og det gjelder Kirkenes Verdensråds tredje plenarforsamling i New Delhi i november—desember.

KONFERANSEN I NEW DELHI

Konferansen på Rhodos var muligens i virkeligheten det mest betydningsfulle av disse to kirkemøtene, men den foregikk i all stillhet og kom heller ikke til noen slike oppsiktsvekkende konklusjoner at den kunne påkalle verdens oppmerksomhet. Konferansen i New Delhi derimot var en verdensbegivenhet også i det ytre. Den talte ca. 1 600 deltagere fra alle verdens land, representanter for 198 kirkesamfunn. Alle hudfarver og alle slags kostymer var å se. Konferansen var stilt under mottoet: «Kristus verdens lys», og dens arbeidsgrupper skulle beskjefte seg med temaene «vidnesbyrd», «tjeneste» og «enhet». Materialet fra disse arbeidsgruppene er ennå ikke kjent, og det er ikke vår oppgave å diskutere det her. Men foruten dette studiearbeidet ble det fattet tre vedtak av stor rekkevidde på kongressen, og dem skal det sies noen ord om.

KIRKENE OG MISJONENE

For det første ble de protestantiske kirkesamfunns Internasjonale Misjonsråd innlemmet i Kirkenes Verdensråd, der det nå skal opprettes en særskilt avdeling for misjonene. Dette betegner slutten på en lang utvikling, som var bestemt til å fullbyrdes. Det var misjonsfolk som ga støtet til selve den økumeniske bevegelse, for omkring femti år siden — for det var de som fikk oppleve på kroppen de ødeleggende resultater av de kristnes splittelse. Siden den gang har de kirkesamfunn som sprang frem av misjonærenes arbeid, vist en stadig økende tendens til å slutte seg sammen, og bryte ned de kunstige skillevegger som de forskjellige konfesjoner hadde reist rundt seg — de fant ingen mening i europeernes gamle konfesjonelle stridigheter. Nå er dessuten tiden kommet da disse misjonskirkene er i ferd med å bli selvstendige kirkesamfunn, uavhengige av de europeiske misjonsselskapene. De overtar selv sin misjonsoppgave. Dette får forøvrig også teologiske konsekvenser: Man oppdager at kirke og misjon er ett. Misjonen hører så å si med til kirkens definisjon, det er en av kirkens vesenssegenskaper at den er *utsendt*. (Den katolske kirke gjør den samme oppdagelse: Når den sier seg å bygge på apostlene som kirkens grunnvoll, har dette i århundrer vært tenkt først og fremst statisk: Det apostoliske er det én gang for alle gitte. Nå gjenoppdager man også det dynamiske aspekt: Apostolatet betyr også *utsendelse*, misjon.) I denne situasjon er det eneste rimelige at misjonsrådet blir et ledd av Kirkenes Verdensråd — til gjensidig nytte: En venter at misjonstanken vil kunne gjøre seg sterkere gjeldende og dermed være en ytterligere spore til mellomkirkelig samarbeid.

Ikke alle misjonærer — eller kanskje rettere: ikke alle misjonsselskaper — er forøvrig like begeistret for denne integrasjonen. Såvidt vi vet er det allikevel bare de norske misjonsselskapene som har stilt seg absolutt uvillig og — iallfall foreløbig — har tatt avstand fra hele sammenslutningen.

RUSSERNE INN I KIRKENES VERDENSRÅD

Den andre viktige begivenheten ble opptagelsen i Kirkenes Verdensråd av de ortodokse kirkene bak jernteppet, med den russiske kirken i spissen. Det har vært en god del frykt for hva denne opptagelsen ville føre til — ville russerne benytte KV som et forum for politisk, øst-orientert propaganda? Andre betenkeligheter gjorde seg også gjeldende: Ville ikke opptagelsen av disse kirkesamfunnene, som opplagt skjedde med de kommunistiske myndigheters godkjenning, bety et slag i ansiktet på de forfulgte kristne bak jernteppet, som ikke har noen mulighet for å ytre seg og komme i kontakt med Vesten? Muligheten måtte tas i betraktning, men for det alt overveiende flertall forekom det allikevel viktigere å benytte en så enestående anledning til å komme i vedvarende kontakt med kirkene i de kommuniststyrte landene — de er jo langt fra på alle måter sine respektive regjeringers lydige redskaper, men har selv store vanskeligheter i sine egne land. Deres medlemsskap i Kirkenes Verdensråd vil her kunne bety en styrkelse i deres stilling.

Hva er motivet for denne nye kirkepolitikken bak jernteppet? Alt om motivene vet vi ikke — men det er iallfall tydelig at Kreml har funnet det nyttigere å ha folk som iallfall til en viss grad vil gi uttrykk for et annet syn enn Vestens i det internasjonale kirkelige samarbeid, enn å la dette bli et rent vestorientert foretagende. Av samme grunn lar kommunistene nå kirkene i Russland

Patriarken Athenagoras — brenner for enheten.

og på Balkan ta del i det inter-ortodokse samarbeid. Og det er årsaken til at møtet på Rhodos overhodet kunne komme i stand.

DE ORTODOKSES MØTE PÅ RHODOS

Om konferansen på Rhodos er det ikke så meget å si, rent konkret. Det viktigste ved dette møtet var kanskje at det overhodet kom i stand. Det er først og fremst et uttrykk for at de ortodokse kirkesamfunn nå for alvor begynner å våkne og bli seg sin oppgave i samfunnet bevisst, såvel som sin plass i den økumeniske samtale. Møtet hadde til oppgave å legge det første grunnlag for en all-ortodoks synode, som så kan ta stilling til alle de problemer som disse kirkene stilles overfor. En slik synode har ikke vært holdt siden 1672. Tidligere forsøk i dette århundre på å få en slik synode til å tre sammen, har alle strandet — blant annet nettopp fordi de russiske kirkeledere hittil aldri har kunnet eller villet komme med.

På Rhodos var praktisk talt alle de ortodokse kirker verden over representert. At de kom sammen, skyldes først og fremst patriark *Athenagoras* av Konstantinopel; han har med stor ydmykhet og takt forstått å rydde alle hindringer av veien. Patriarken har ikke noen lett stilling blant de ortodokse. Det er bare et lite fåtall troende han har direkte jurisdiksjon over. Derfor kunne han heller ikke sammenkalle til dette rådet, han kunne bare foreslå det. På møtet ble de første oppslag til emner for den kommende synode drøftet. Og en katolsk observatør, som er spesielt kvalifisert, pater C. Dumont O. P., noterer som et særlig gledelig trekk den sterke felleskirkelige bevissthet, eller rettere den enhetstanke, som kom til uttrykk på møtet. De ortodokse kirker er jo nasjonalkirker, som holder sterkt på sin selvstendighet. Men det fremgikk klart at den kirkelige enhet, for de ortodokse biskoper, består i noe annet og mer enn et blott og bart forbund av selvstendige søsterkirker. Likeledes ble episkopatets avgjørende ansvar i kirkelige saker understreket. I disse to viktige spørsmålene står altså de ortodokse kirker helt på linje med den katolske kirkes tradisjonelle syn, noe som lover godt for fremtidige samtaler.

DEN SYNLIGE ENHET

Den økede tilslutning av ortodokse kirker til Kirkenes Verdensråd vil nødvendigvis også få innflytelse på dette rådets arbeid. Hittil har det alltid bestått en viss fare for at KV ble et verdensprotestantismens råd. De gresk-ortodokse har også mer enn en gang tatt sterke reservasjoner og særstandpunkter innen rådet, og undertiden har det truet med brudd. Noe slikt er knapt lenger tenkelig. På den ene side har de ortodokse gjennomgått en ubestridelig utvikling, de er blitt «myket opp», uten derfor å gå med på kompromisser når det gjelder troen. På den annen side har rådet også fått en økende forståelse både for betydningen av enhet i læren og dermed også av den synlige enhet. Et tredje viktig skritt som ble tatt i New Delhi var utvidelsen av den såkalte *basis*, grunnbekjennelsen for alle medlemskirkene. Den lyder nå: «Kirkenes Verdensråd er et fellesskap av kirker som bekjenner Herren Jesus Kristus som Gud og Frelser i overensstemmelse med Skriften og derfor søker å fullføre sammen sitt felles kall til ære for den ene Gud, Fader, Sønn og Hellig Ånd.» Her er troen på den Treenige Gud for første gang klart uttalt.

Og når det gjelder den synlige enhet, gikk Rådet også meget langt. I den teksten som ble endelig vedtatt, som definisjon av enheten, heter det blant annet:

BLIKK på TIDEN

ØVERLAND

■ Enkelte kan slett ikke begripe hvordan dikt som godt kan siteres (og blir sitert!) i prekenes kan være skrevet av en så iverdig ateist som dikteren Arnulf Øverland. Forklaringen har han ikke desto mindre åpent og lettfattelig gitt selv: De kristendommens klassiske temaer — soning, offerdød, oppstandelse og salighet — som han har anvendt med slikt poetisk mesterskap er, og har alltid for ham vært et sett *symboler*, like ensidig «litterært» betinget som den greske gudelære for en dikter på 1600-tallet.

Også i sin «religiøse» diktning er jo Øverland konsekvensen selv: Hans «blasfemi» ligger ikke så meget i de innette uartigheter på gymnasiastnivå han river av seg i et og annet foredrag, som i den ettertrykkelige fornektelse det innebærer å bruke — igjen og igjen — nettopp kristendommens realiteter, sakramenter og symboler som om de *bare* var skjønne bilder — uten noen underliggende virkelighet. I forholdet til kristendommen innebærer dette en så dypfryst posisjon, at vi tror velmenende kristne skal avstå — ikke fra å håpe på og be for at han får troens gave — men fra, noe naivt, å omtale ham som om omvendelsen lå like for hånden i hans diktning og livssyn. For det gjør den ikke.

En annen sannhet om Arnulf Øverland har visst også stått mer eller mindre uklart for de kristne som omga ham under et foredragsmøte i en kristelig studentforening nylig, der Øverland nærmest uimotsagt fremførte en alt annet enn å-jour-ført versjon av sitt vulgær-ateistiske foredrag fra 30-årene — «Kristendommen — den tiende landeplage». Det er, at når det gjelder religionsdebatten er Øverland noe så unorsk og uvanlig som en mann med *form*, men uten innhold. Det vanlige på om-

«Vi tror at enheten, som på en gang er Guds gave og hans vilje når det gjelder hans Kirke, blir synlig ved at alle som er døpt i Jesus Kristus og bekjenner ham som Herre og Frelser, blir ledet av den Hellige Ånd til et fullt fellesskap, bekjenner den samme apostoliske tro, forkynner det samme evangelium, deler det samme brød, forener seg i en felles bønn, med henblikk på et liv i fellesskap, som gir seg utslag i vidnesbyrd og tjeneste for alle . . .

Men vi er ennå ikke enige, hverken om hva dette målet nøyaktig betyr eller om hvilke midler vi skal bruke for å nå det . . .»

KATOLIKKENE TIL STEDE

Kirkenes Verdensråd er da fremdeles uttrykk for de kristnes splittelse. Men vi ser også hvordan denne splittelsen blir mer og mer bevisst, mer og mer smertefull å bære, for alt flere av dem. Den katolske kirke har sin egen løsning å foreslå — men det betyr jo ikke at den står fremmed for problemet eller benekter at det er komplisert. I New Delhi var for første gang katolske observatører til stede ved en plenarforsamling av Verdensrådet — observatører utpekt av et sentralkirkelig organ, sekretariatet for kristen enhet i Roma. Og de gjensidige kontakter blir mer og mer tallrike. Den katolske kirke følger med voksende oppmerksomhet og interesse de økumeniske bestrebelser.

rådet er jo i vår kulturdebatt det stikk motsatte: Innhold — men ikke form.

Kanskje forklarer dette et stykke på vei det selsomme som inntraff: At Øverlands meninger, som nedskrevet med en annen klo enn dikterens knapt ville holdt mål som inserat i en dårlig provinsavis, møtte intet egentlig korrektiv i en forsamling fullpakket til mønet med kristen tro og teologisk ekspertise.

Tar vi feil når vi derimot — ved å sette øret til — synes å oppfatte en og annen skuffelsens aksent hos enkelte som vel hans meningsfeller skulle være? Selv Homer kunne jo blunde, og vår nasjonalpoet synes ikke å ha merket at det visselig kreves litt mer idag for å «gjendrive» kristendommen enn de ikke akkurat subtile slagordene fra kulturradikalismens uskyldstid.

FRUKTBAR BEKYMRING

■ Realistisk omsorg for norsk protestantisme i en europeisk skjebnetime viser Oslo Indremisjons ukeavis «Vår Kirke» (17. februar), der det på lederplass tar opp noen tanker av den vest-tyske lutherske kirkes ledende personlighet, biskop Hanns Lilje. Biskopen er bekymret — i et Tyskland der de evangeliske kristnes kulturinnsats ved universitetene, i folkeakademiene, i forlagsvirksomheten og i de mange gode «Kirchenzeitungen» er like imponerende og forbilledlig som den vi katolikker kan beundre hos våre egne tyske trosfeller.

Så er det da også en bekymring som nødvendigvis stiller vår egen hjemlige situasjon og det kristne ansvar for den i drastisk relieff. Må tyskerne slå alarm — hva så med oss? For norske forhold må lydstyrken unektelig skrues adskillige grader opp, når Lilje fastslår det som et kristent ansvar å «tenke bedre» i en tid, da det store frafall bestemmes av pseudo-vitenskap omstøpt til vulgær-propaganda.

«Vi har,» skriver «Vår Kirke», «helt fra 1880-årene av vært altfor tilbøyelige til å la oss «imponere» av den «nye» ideologi som hevdet at den «på vitenskapelig grunnlag» lanserte det sanne syn på tilværelsen og mennesket. Overfor de lett-kjøpte og arrogante angrep på kirkens tro har man etablert en litt duknakkert «mot strømmen»-innstilling, forøvrig ikke uten sammenheng med en viss misforstått tolkning av Pauli ord om verdensvisdommens utilstrekkelighet og at «det naturlige menneske ikke tar imot det som hører Guds ånd til».

Nå er det gledeligvis tegn å spore på et omslag i situasjonen. Stadig flere er blitt klar over vår unnfalighet og har forstått at vi i dag trenger en energisk kristen kulturkritikk. Kirkeakademi-bevegelsen er således en frukt av en nybesinnelse på vårt ansvar her.

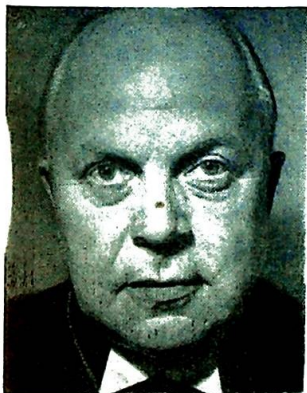
De marxistiske, materialistiske og human-etiske livs- og verdensanskuelser bør stadig være gjenstand for gransking fra kirkens side. Man må ikke vike tilbake for å påvise de mange hvite flekker på deres kart over tilværelsen.

Våre kirkeakademier skulle skape miljø og muligheter for kristen tenkning, kristent engasjement i debatten med tidens retninger. Dette arbeide må høyere på prioritetslisten.

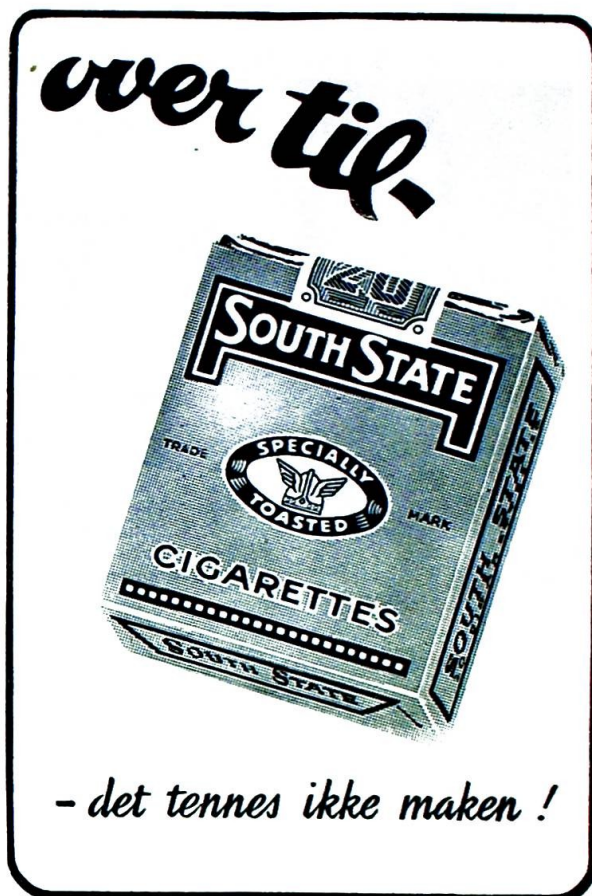
I amerikanske storbedrifter engasjeres folk som befridd for det daglige mas har til oppgave å tenke de store problemer igjennom. På fyrstelig gasje sitter de i sine kontorer og ser ut av vinduet.

Kirken burde ha råd til å engasjere folk til å tenke.»

Sett i en verdenskirke-sammenheng, det vil si målt på kristendommens erfaringer overalt hvor den har mot og vitalitet nok til virkelig å møte tidens utfordring, fortøner det seg unektelig som et ord i rette tid og på rette sted.

Biskop Lilje - klarsynt.

EN VENNS ORD

■ Mgr. Peter Schindler har nylig feiret sin 70-års dag, hyllet ikke bare i den violette kappe Paven har villet pryde ham med for allehånde fortjenester, men også i gode venners ord og lykkønskninger ute og hjemme.

Et særlig kryss setter vi ved et sjarmerende venneportrett i det danske «Kristeligt Dagblad» (16. februar) ved formannen i den danske Indremisjon — ja, Indremisjon! — pastor Chr. Bartholdy. Og så slår det en over denne på samme tid elskelige og prinsippfaste prosa at danskene er jo ikke bare «runde», de har også store linjer. For her er et vennskap som tillater at hver blir stående tungt og urokkelig i det han tror på og holder av, uten at det derfor gror kulde mellom dem. Som hos så mange betydelige mennesker ser en hos Bartholdy et stort alvor holdt åpent og medmenneskelig gjennom en befriende humor. Vi motstår overhodet ikke fristelsen til å klippe noen kostelige glimt fra de to ruvende geistliges pilgrimsferder ute og hjemme:

«Da vi i efteråret 57 var sammen i Fatima, det store valfartssted i Portugal, hvortil så mange undere er knyttet, fortalte lederen af det nonne-hotel vi boede på, om nogle hun selv havde været vidne til. «Og du kan nok forstå,» sagde han (Schindler) til mig senere, «at da jeg stod på pladsen foran kirken, bad jeg uvilkårlig Gud, om han ikke nok ville gøre mit stive ben rask. Men ved du, hvad Gud sagde mig? Han sagde: ja men dig har jeg jo anbragt ved et skrivebord, hvad skal du med et rask ben?»

Bartholdy vet nøyaktig, og sier uten blomster eller omsvøp, hva han ikke deler i sin venns tro. Men den rause indremisjonsmannen vet også noe om fellesskapet kristne i mellom, tvers over store spenninger. Når en leser disse ordene er det som om Skagerak pluseelig forekommer en et lengere havstykke enn det faktisk er:

«Schindler fik fred med Gud i de nådemidler, som den katolske kirke rækker den, som ydmyger sig og knæler der. Jeg

FASTEN

1962

Biskopens hyrdebrev medfølger dette nr. av «St. Olav» som (upaginert) bilag, for at det lettere skal kunne tas ut til oppbevaring eller videre utbredelse. Vi minner også spesielt om fastealmisene, som ifølge fastemandatets bestemmelse skal «nyttes til beste for våre kirkelige institusjoner». Her er oppgavene mange og midlene små.

PAVEN TAKKER

I forbindelse med pave Johannes XXIII's 80-års dag (25. november 1961) ble der verden over foretatt en innsamling for reisning av et misjonsinstitutt i Rom. I Oslo Katolske Bispedømme inntok kr. 11 165 til dette formål. Kardinalstatssekretær Amleto Cicognani har i et brev til Hans Høyververdighet Biskopen gitt uttrykk for pavens varme takk for bidraget, som han ser som et bevis for den hengivenhet norske katolikker nærer for Den hellige stols virksomhet.

Likeledes takker paven for det bidrag bispedømmets prester ved samme anledning ytet til reisningen av en kirke viet den hl. Gregor Barbarigo, sjelesørgeren som pave Johannes XXIII akter så høyt og som Kirken i 1960 opphøyet til helgen.

FÉRIEHJEMMET «PERSBRÅTEN»

Mariakongregasjonen i Oslo innbyr også i år alle interesserte til en fastelavnsfest. Som årene før holdes denne tilstelning til inntekt for vårt feriehjem «Persbrå-

mener det er noget man ganske simpelt må tage til efterretning. Det er en ydmygelse for vor hjemlige kristendom og vor folkekirke. En søgende må over åen for at hente vand. Så han ikke, at der var vand, eller syntes det ham for plumret? I hvert fald, ydmygelsen må vi bære.

Når man bliver ven med en katolsk kristen, som det er overgået mig, og man kan tale ligeud med hindanden om det innerste og egentlige forholdet til Gud, så er der en spænding man må gå ind under i tro på, at den vel engang — nemlig derhjemme i de evige boliger — kan løses, men her sker det ikke.

Evangeliske og katolske rækker hinanden hånden? Mon ikke det kan lade sig gøre, trods alle forskelle? Jeg ved i hvert fald, det har kunnet lade sig gøre rent personlig, og derfor har jeg en tak til den nybyggede pavelige husprælatur på hans 70-årsdag. Dansk horisont, dansk litteratur, dansk kultur, dansk kristendom — — Peter Schindler hører med.»

Så utvungent kan det sies.

Frater Candidus.

ten» ved Bleiken på Hadeland. Flittige hender har laget mange fine ting og skaffet mange vakre gevinster. God underholdning vil det heller ikke mangle på. Vi håper derfor at mange vil finne veien til foreningslokalet i Akersveien og støtte en god sak.

F. J. Fishedick.

UTLANDET

ITALIA — KIRKEN OG PARTIENE

I Italia er det nettopp dannet ny regjering, under lederskap av den kristne demokrat Amintore Fanfani. Regjeringsdannelsen er en ikke så liten begivenhet i Italias politisk-religiøse historie. For første gang samarbeider nemlig de kristelige demokrater med det venstresosialistiske partiet, Pietro Nennis parti. Partiet har riktignok ingen representanter i regjeringen — men er innforstått med regjeringens arbeidsprogram og har tilsagt den sin støtte i nasjonalforsamlingen.

Democrazia Cristiana har sittet ved regjeringmakten helt siden krigen — dels alene, dels med støtte av andre partier, umiddelbart til høyre eller til venstre. Denne støtten har imidlertid vist seg sviktende de siste år, og

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSÅFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 6. mars kl. 20:

FRISKOLEN — EN DEMOKRATIETS PRØVESTEN ved lærer Trond Winje.

Hele vårt skolevesen er i støpeskjeen, og mange setter et stort og kritisk spørsmålsteget ved den innbitte vilje mot friskolene som hittil har preget norsk skolepolitikk. Lærer Trond Winje har skrevet en utmerket liten bok om problemet, og stiller friskolens sak inn i en større sammenheng: Hvilken samfunnstype legger vi opp til her i landet?

Tirsdag 13. mars kl. 20:

«ANIARA» — ET MODERNE VISJONSDIKT ved magister Erik Pierstorff.

I sitt store dikt fra 1956 om romskibet «Aniara» har den svenske dikteren Harry Martinsson lagt menneskets tragiske skikkelse og lodd naken. Det er, som han selv sier, et sorgespill om det moderne menneskes situasjon og om menneskets overmot overfor materien. Umottelig jager det fra oppdagelse til oppdagelse, men glemmer, at dersom en gjør selve utviklingen til Gud, gjenstår det ennå å besjele den ...

partiets sentrumskurs lot seg ikke gjennomføre lenger. Det ble nødvendig å foreta et valg — skulle man orientere seg for godt retning høyre, og dermed oppnå støtte av de «liberale», monarkistene og eventuelt nyfascistene — eller retning venstre? Men dette siste lot seg ikke lenger gjøre uten at de ytterliggående sosialister fikk være med i spillet — med andre ord, at den «åpning til venstre», den *apertura a sinistra*, som Democrazia Cristiana vinstrefløy lenge har krevd, ble gjennomført.

Stilt overfor et slikt valg, var det ingen annen utvei for partiet enn åpning til venstre — som dermed samtidig vendte det døve øret til advarslene fra en rekke fremstående talsmenn for det italienske hierarki. Nenni-sosialistene sto nemlig i mange år i nært forbund med kommunistpartiet, og følger fremdeles en ytterliggående «sekularistisk» linje. Et samarbeid med dette partiet byr derfor ikke bare på store vanskeligheter, men også på en ikke ringe fare. Så politisk uskolert som store deler av det italienske folk er, har kirkens menn sett med bekymring på den forvirring et slikt samarbeid mellom katolikker og erklærte kirkefiender kunne skape både i det politiske og i det religiøse domene. «En åpning til venstre,» sier f. eks. kardinal *Montini*, erkebiskop av Milano, «medfører alvorlige konsekvenser for folkets tro og for det kristne liv, i den situasjon Kirken står i vårt land i dag.»

Andre betraktninger er nå imidlertid etterhvert kommet til å veie tyngre. Det er et faktum at de sosiale forhold i Italia, til tross for en sterk økonomisk vekst, lar meget tilbake å ønske. En rekke tiltak på det sosiale og økonomiske område, som tvinger seg frem som helt nødvendige, har ikke kunnet la seg gjennomføre under de politiske forhold som har hersket i de siste år. Democrazia Cristiana kunne ikke lenger ta ansvaret for dette, og overlate reformkravene til de ytterliggående venstrepartiene.

Så spiller også et annet faktum inn: Nemlig at Nenni-sosialistene tross alt har moderert seg en del i de senere år. De har brutt sitt samarbeid med kommunistene og trer nå tydeligere enn før frem som et *reformparti*, som aksepterer samarbeid med andre venstreorienterte partier. Under disse omstendigheter kan ikke Democrazia Cristiana si nei til den utstrakte hånd. Og Vatikanet selv har tydeligvis hverken sagt ja eller nei. Johannes XXIII mener sannsynligvis at nå får politikerne ta ansvaret.

NYE KARDINALER

Pave Johannes XXIII har innkalt til såkalt «hemmelig konsistorium» den 19. mars. I dette konsistoriet akter han å kreere ti nye kardinaler. Syv av dem kommer til å få sitt virke i sentraladministrasjonen, mens tre er residerende erkebiskoper.

De syv nye kurie kardinaler er følgende:

De tre hittilværende nuntier i Portugal, Spania og Belgia, nemlig Giovanni *Panici* (67 år), Ildebrando *Antonutti* (64 år) og Efrem *Forni* (73 år), alle italienere. Hvilke stillinger disse kommer til å få i kurien er ennå ikke kjent. Ennvidere: Den syriske prosekretær for kongregasjonen for Østkirken, erkebiskop *Acacio Coussa* (65 år). Generalmagisteren for Dominikanerordenen, Michael *Browne*, av irsk opprinnelse (75 år) — som dermed må tre tilbake fra sitt hverv i ordenen. Prefekten for Vatikan-

biblioteket, A. M. *Albareda*, en spansk benediktiner (70 år). Og endelig den gamle vissecamerlengo, titularpatriark *da Costa Nunes* (82 år, portugiser).

De tre residerende erkebiskoper som blir forlenet med kardinalverdigheten, er den nyutnevnte erkebiskop av Malines og Brussel, *Leo Suenens* (58 år), erkebiskopen av Santiago de Chile, *Silva Henriquez* (55 år), og erkebiskopen av Lima, *Landazuri Ricketts* (49 år). Erkebiskop *Ricketts* blir kardinalkollegiets yngste medlem — fire måneder yngre enn kardinal *Döpfner*, erkebiskop av München.

Samtidig meldes det at ennå en kardinal er avgått ved døden. Det er amerikaneren *Aloysius Muench*. Han ble mest kjent i Europa som nuntius i Bonn, inntil han for et par år siden ble kalt til kurien og kreert til kardinal. Han var 73 år gammel.

Med kardinal *Muenchs* død er antallet kardinaler 77. De ti nye vil bringe det opp på 87.

I fastetiden og påsken kan man ikke unnvære:

MESSE BOKEN

MISSALE ROMANUM

latin og norsk

for alle dager i kirkeåret, med innføringer og forklaringer og tillegg av bønner, litanier og kyriale

UTGITT AV OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Gjeteskinn — sort, blått, brunt m. gullsnitt kr. 60
Plast — sort, blått, burgunder m. farvesnitt kr. 40

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersveien, 5, Oslo
Telf. 42 31 70

Blyvinduer
Glassmalerier

til kirker og kapeller

~~~~~

G. A. LARSEN

ETABL. 1885

kunst- og bygningsglassmester
Speilfabrikk

NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

VATIKANET

Protestantene og konsilet.

Under bønneuken for de kristnes enhet, i januar, talte kardinal Bea ved flere anledninger i Tyskland og Frankrike. Spesielt oppsikt vakte hans foredrag i Palais de la Mutualité i Paris, der han talte for 4 000 mennesker, blant dem en rekke fremtredende protestantiske og ortodokse geistlige, som senere uttalte sin store glede og anerkjennelse for kardinalens klare standpunkter, som uten å vekke falske forhåpninger, likevel gjorde det klart at en videre diskusjon både var mulig og fruktbar.

Under en pressekonferanse ved samme anledning ble kardinalen spurt om hvorvidt protestantiske observatører ville bli innbudt til konsilet. Kardinal Bea understreket da på ny at det ikke ville utgå noen generell innbydelse. Kontakt ville bli knyttet med dem som selv ønsket det, og slike observatører ville kunne være til stede ved enkelte konsilmøter som vedrørte dem mer spesielt, og ellers kunne følge konsilets arbeid gjennom rapporter utarbeidet for dem av sekretariatet for de kristnes enhet. Som kjent har anglikanerne allerede en per-

manent representant i Roma, kannik Pawley, og kardinalen erklærte som svar på et spørsmål, at det var høyst sannsynlig at andre kirkesamfunn i nær fremtid ville gå til et lignende skritt.

NEDERLAND

Økumenisme i praksis.

Den katolske St. Martins menighet i Franeker i Nederland har stilt kollekten fra St. Martins dag, 11. november, til rådighet for den reformerte menigheten på stedet, som en hjelp til gamle og syke. Kollekten, på 700 gylden, er ment som et uttrykk for katolikkenes taknemlighet overfor den reformerte menigheten, hvis kirke de har fått lov til å benytte etter at deres egen måtte rives. De reformerte tar ingen leie av katolikkenes, som bare behøver å betale for lys og oppvarming. (KNA)

PERU

Prekensyklus over sosiale problemer.

Erkebiskopen av Lima, Landazuri Ricketts (som nå vil bli utnevnt til kardinal) har personlig utarbeidet utkastene

til en serie på 23 prekener, som hele geistligheten i hans erkebispedømme skal holde under en fem måneders kampanje for opplysning om kirkens syn på de sosiale problemer. Prekenerne omfatter hele skalaen av problemer, fra landbruksreformer over prostitusjon til nødvendigheten av at arbeiderne slutter seg sammen i fagforeninger.

Også fra Santo Domingo meldes det om lignende tiltak. Nå da den Dominikanske Republik skal omstilles til demokratiske forhold, mener biskopene at tiden samtidig er inne til en dyptgripende sosial reform, og på den årlige bispekonferanse nylig ble det besluttet å sørge for at en omfattende veiledning i kirkens sosiale doktriner ble gitt av prestene. Også her utarbeider biskopene selv prekenforslag.

SOVJET-UNIONEN

Kirkebygg sårer følelser i Litauen.

Ifølge *Izvestija* er det «en stor politisk feil» av myndighetene i den litauiske hovedstad Vilnius å tillate oppførelsen av en kirke. Kirken er reist i en ny arbeiderforstad ved hjelp av innsamlede

BERGEN		
<i>Hvitere og skånsommere vask med</i> « R E F O R M » BERGENS SÅPEFABRIKK A/S	1/3 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel BERGEN Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482	
URMAKER ANTON M. OLSEN Olav Kyrrsgate 1 - Tlf. 13035	K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk Solheimsgt. 25 Tlf. 99 016 Bergen	A. K. EGGE A/S Frukt og grønnsaker En gros
HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstyrsforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN	HARALD MADSEN Strandgaten 73, Bergen Kolonial engros Tlf. 10 415 - 12 359 - 18 528 Sverre Madsen privat tlf. 72 428	<i>Gjertsen</i> i Småstrandgaten BOKHANDEL BERGEN
Johan H. BENTZON A/S En gros - Telefon 10106	Våre bekjente Myhre Heiser leveres over hele landet. JONAS MYHRE BERGEN JONAS MYHRE A/S OSLO A/S MYHRES MASKININDUSTRI BERGEN - OSLO	
 Eches Farvehandel NYGÅRDSGT. 4	All slags skadeforsikring	
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»		

midler, og avisen skriver at byggetem-poet forbauset alle fagfolk. Før drabant-byen hadde fått så meget som en bu-tikk, et vaskeri eller en skole, sto kirken der ferdig. At kirken i det hele tatt fikk bli bygd, var imidlertid å anse som en «krenkelse av vårt lands samfunnsord-ning» og «såret ateistenes følelser».

En eldre kvinne, som nylig er kommet fra Litauen til sin familie i vest, kan berette enkeltheter om undertrykkelsen av kirken i Litauen. Kirken blir først og fremst pålagt høye skatter. Prester tåles fremdeles, og har som kolchosbøndene rett til å holde en ku, — men får ikke, som de, tilsvarende land å dyrke slik at de kan livnære kua. Bøndene er redde for å gå i kirken, men lar seg fremdeles vie og barna sine døpe i hemmelighet.

En kvinnelig dosent ved universitetet i Vilnius beklager seg i en avisartikkel over at tallrike studenter fremdeles går til messe. Etter hennes mening bør imid- lertid ikke studentene av denne grunn straffes med hårde forholdsregler, men de må bli overbevist om «religionens absurditet» i en systematisk omskole- ring. Prestene derimot, som «religionens bevisste propagandister» må energisk bekjempes. (KNA)

STORBRITANNIA

Anglikanere ber for saligkåring av katolske martyrer.

En prosess skal nå settes i gang i Roma for å oppnå kanonisering av 40 katolske martyrer fra reformasjonstiden — ofre for Henrik VIII's og Elisabeth I's forfølgelser. Også i flere anglikanske kirker selges det brosjyrer om denne saken og forrettes det bønner for prosessens lykkelige utfall. (KNA)

SVERIGE

Karmelittsøstrene bygger.

Karmelittsøstrene i Glumsløv i Skåne, som ifjor fikk endelig tillatelse til å slå seg ned i Sverige og grunne et kloster, efter at saken hadde vakt stort røre i landet og hadde møtt heftig motstand i

Kontingenten for i år

er nå betalt av mange, men en god del gjenstår enda. Vennligst send beløpet — kr. 20.— for hele året — til postgiro 153 21, bankgiro 3965/163 eller betal i

ST. OLAV BOKHANDEL

Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70

riksdagen, skal nå bygge et riktig kloster. 2. februar ble grunnstenen ned- lagt av biskop Nelson av Stockholm, i nærvær bl. a. av den apostoliske delegat, Mgr. Heim. (KNA)

MOLDE		
		<i>Molde Blomster</i> Telegramadr.: Blomstervatne Molde Tlf. 233 — 1510 — 677
S. PETERSSON Konfeksjon & Manufaktur Centralbord 3	O. SÆTTEM Molde Bokhandel — Papirhandel Etablert 1893	J. ORTEN & CO. Aut. Installatør — Radio Tlf. 475
O. WIIG Farvehandel Tapeter Molde — Telefon 127	STORGATENS KOLONIAL A/S Molde Tlf. 505	BJARNE NILSEN Kjøtt- og Pølseforretning Tlf. 406 - 150 b
O. E. STRANDE Glassmagasin Tlf. 5	O. A. SANNE Eff. GROVEN & MOEN Aut. Rørleggerforretning Etabl. 1880	
JOHS. LERVÅG Møbelutsalg Tlf. 555	L. ERIKSEN Ur- og optisk forretning Storgt. 42	MOLDE GLASSMAGASIN Inneh. Thv. Thomassen
ENDRE RØSOK Alt i skotøy Tlf. 317	HAUKEBØ BLOMSTER Tlf. 105	JAKOB JAKOBSEN Kjøkkenutstyr - Jernvarer Tlf. 22
O. KLEVE & CO. Bok- og Papirhandel	P. RASMUSSEN utfører allslags malerarbeide Tlf. 476	K. GUNDERSEN FISKEMAT — KJØTTVARER SALATER Telefon 242

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B. NILSEN & CO'S
ASSURANCE BUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46
Privat 55 77 87 - 69 43 72

A/S Norsk Medicinsk Varehus

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell - Elektromedisin - Røntgen

Pilestredet 7
Tlf. 33 43 70
OSLO

Service-avdeling
Apotekerveita 4 - Tlf. 24 921
TRONDHEIM

Joh. Weydahl A/S

Oslo - Centralb. 68 18 07

**KAFFE
og
HERMETIKK
en gros**

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkeninnredning og utstyr

THIIS & CO A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

WISBECH
ARTISERELSHÅS

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

*En kjærkommen
gave:*

VIEVANNSKAR
i porselen kr. 5.00

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Gjalligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO

NOBENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

Brevskolen om den katolske kirkes tro og moral.

Spørsmål besvares
av lærerne.

Skriv etter prospekt.

Katolsk Informasjon

P.boks 3664

Oslo.